

САША ПАНЧИЋ, СЛИКАР

У ЗАГРЉАЈУ НАСМЕЈАНЕ СУМЊЕ

Пријатељу мој ослони се на себе је реченица из цртаног филма коју једно пиле упућује само себи. Не сећам се да ли оно управо у тим одсудним тренуцима редовно греши, али је то што налазим у дну сопственог бића снажна и непогрешива опсесија загрљена са насмејаном сумњом.

Мајући у виду преовлађујуће опредељење наших медија у избору саговорника, ретко имамо прилику да се изненадимо неким истински новим виђењем уметности. Филозофија једног потписа – Саша Панчић, видљива је из скоро сваке реченице у тексту који следи, а у коме, оном истанчаном перцепцијом коју уметници имају, наш саговорник одмерава живот, време и себе у њему, са осмехом задовољног скретничара, пред белином обичног јутра које мирише на путовање.

После студија сликарства и постдипломских студија цртежа на Факултету ликовних уметности у Београду, сачекао Вас је живот уметника. Колико Београд има разумевања и простора за уметност која није етаблирана, устоличена и извикана..?

– Одувек ме је више привлачило натезање конопа са самим собом, него са другим људима. Године долазе, а ја их испраћам као мале вагоне личних ребуса и све више себи личим на задовољног скретничара–маргиналца. То задовољство припада будућим

изазовима више него резултатима којима се товарим. У сваком случају не пуштам ја те ребусе да оду док им не спакујем по неко мало решење, да им се нађе успут. Ко зна на кога ће наићи..?

Како уопште изгледа тај пређени пут? Које су му упоришне тачке, заблуде трагања?

– Свака изложба је документ, возна карта пређеног пута... Изложба коју сам недавно имао у Културном центру Београд је моја сажета трогодишња опсесија светлошћу и простором, лични космогониски излет. "Пријатељу мој ослони се на себе" је реченица из цртаног филма коју једно пиле упућује само себи. Не сећам се да ли оно управо у тим одсудним тренуцима редовно греши, али је то што налазим у дну себе снажна и непогрешива опсесија загрљена са насмејаном сумњом.

Прилаз слици је апстрактан, као што је то и прилаз музици. Човек никад не може да преприча неку слику, већ само осећај који је имао пред њом. Та емоција врло често садржи зрно оне исте емоције коју је сликар имао у себи у тренутку кад

је додирнуо платно. Која је то емоција код Вас, и како уопште настају Ваше слике. Јесу ли оне став или нешто друго?

– Равнотежа разума и емоције ми је помогла да откријем многе тајне, чак и оне за које нисам ни претпоставио да постоје. То је најзбуђивији моменат у мом стваралаштву, због којег сам спреман да жртвујем многе успутне вредности.

Данима сам са пријатељем Влатком Гилићем причао о уметности. Кад год би поменули музику, он ми је неизоставно препоручивао књигу "Трагом тона", његовог покојног пријатеља Павла Стефановића. Како је давно објављена нисам никако успевао да је пронађем. Једног дана сам се, ношен кућним обавезама, нашао на новобеоградском бувљаку. Изашао сам из трамваја и на тротоару испред улаза угледао старијег Циганина, како седи и поред некаквог смећа, продаје малу гомилу књига. Без идеје да бих ту могао нешто да пронађем, чудно привучен, сагао сам се и кренем да прегледам. На самом дну, угледао сам књигу са црвеним корицама – "Трагом тона".

Ето, нашао је она мене!

На сличан начин настају и слике, кренем белином платна негде..., и тамо нађем слику која ме је чекала. На том путу се силно трудим да себи нигде не олакшам посао, не би ли резултат отворио простор првобитном пориву да несметано изрони, да покаже разлоге свог постојања.

Постоји занимљиво тумачење уметности по коме уметност стварају људи који се дубоко у себи боре са неким проблемом који не могу да реше. Решавају га једино претакањем у уметност. Мислите ли да у томе има истине?

– Мислим да је структура таквих теза изразито фројдистичка, то личи на поједностављење у комбинацији са Едиповим комплексом, где су унутрашња жудња и жеља за повратак у родну утробу искључиво сексуално-телесно тумачене, а при томе је остављен онај космогониски и митско-религијски аспект. Свакако да је истинита уметност интроспективна, али као таква она може и мора да има ниво личног и ниво општег, и ту је садржана снага уметности. Колико уметник својом снагом продре у простор општег – толико ће и та уметност бити трајна.

Каква је судбина човека у средишту слике у времену које долази? Чиме мислите да ће се бавити уметност новог миленијума?

– Потрошачко друштво већ оставља неизлечиве ожиљке, уметност у таквој интеракцији неминовно постаје тупава и непотребна. Она је “храбро” жртвовала своју аутономну позицију и пре краја игре села на магарећу клупу. На срећу, није сва уметност таква, има и оне која је сачувала свој интегритет и персоналност. Са сигурношћу се може предвидети да ће еколошки аспект бити неопходан чинилац сваке уметност у будућности. Сањам о култури Слободе уместо културе Манипулације – која брише и саму могућност разликовања. Глобализација поред свих мана, доноси један занимљив простор малим културама, на изванредан начин их ослобађа провинцијалног сижеа, ствара простор несметане комуникације и поређења, стимулишући оно истински вредно у њима.

Живимо у времену у коме су многе вредности девалвирале. Наравно, човек од вајкада покушава да се нагоди са судбином, разрешавајући свој усуд трагањем за смислом. Како се сналазите?

– Интензивно се дружим са својом судбином, ретко се свађам и уз повремена неслагања она ми допушта да се стално изненађујем. Понекад се притаји, као да нестане, пусти да у мени израсте стабло самоуверености, да би га, кад јој досади, сасекла на ситне комаде. У датим околностима човек ослушкујући себе, непрестано вага да се није потценио или преценио, богати се поразима и радује успесима. Циљ живота и није да негде стигнеш, него да путујеш, како каже источна пословица. ■

Драгана МАРКОВИЋ
Снимио Небојша БАБИЋ

